

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону України про внесення зміни до статті 5 Закону України “Про судовий збір” щодо доповнення переліку пільгових категорій
(реєстр. № 2126а від 24 травня 2013 року)**

Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 13 листопада 2013 року (протокол № 16) проект Закону України про внесення зміни до статті 5 Закону України “Про судовий збір” щодо доповнення переліку пільгових категорій (далі по тексту - Законопроект) (реєстр. № 2126а від 24 травня 2013 року), поданий Кабінетом Міністрів України, на відповідність його Конституції України.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він сприятиме підвищенню ефективності використання бюджетних коштів на підготовку фахівців у вищих навчальних закладах МВС.

Для досягнення мети автором пропонується доповнити частину першу статті 5 Закону України “Про судовий збір” пунктом 13¹, згідно з яким від сплати судового збору звільнятимуться Міністерство внутрішніх справ України, його територіальні органи та вищі навчальні заклади — у справах про відшкодування особою витрат, пов’язаних з її утриманням у вищому навчальному закладі, що належить до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з такого.

В Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Статус, повноваження і порядок діяльності Верховної Ради України

визначаються Конституцією та законами України.

Верховна Рада України у своїй діяльності повинна виходити із закріплених за нею виключно Конституцією та законами України повноважень. Прийняття законів, згідно з Конституцією України, належать до повноважень Верховної Ради України (пункт 3 частини першої статті 85). Виключно законами України встановлюються податки і збори (пункт 1 частини другої статті 92 Конституції України).

Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 129 Конституції України основними засадами судочинства є рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом. Водночас, цей принцип знайшов своє відтворення у Кримінальному процесуальному кодексі України (стаття 7), Кодексі адміністративного судочинства України (стаття 7), Цивільному процесуальному кодексі України (стаття 5) та Господарському процесуальному кодексі України (стаття 4-2).

Тому, звільнення Міністерства внутрішніх справ України, його територіальних органів та вищих навчальних закладів від сплати судового збору може розцінюватися як надання їм певних процесуальних переваг перед іншими учасниками судового процесу – юридичними та фізичними особами, які зобов'язані сплачувати відповідний збір, що на практиці означатиме звуження їх права на звернення до суду.

Також слід враховувати, що відповідно до статті 9 Закону України «Про судовий збір» кошти судового збору, який сплачується до спеціального фонду Державного бюджету України, спрямовуються на забезпечення здійснення правосуддя, зміцнення матеріально-технічної бази судів, включаючи створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційної системи, веб-порталу судової влади, комп'ютерних локальних мереж, сучасних систем фіксування судового процесу, придання та обслуговування комп'ютерної і копіювально-розмножувальної техніки, впровадження електронного цифрового підпису.

Тому звільнення Міністерства внутрішніх справ України, його територіальних органів та вищих навчальних закладів від сплати судового збору призведе до зменшення відповідних надходжень до спеціального фонду Державного бюджету України і, як наслідок, до зменшення обсягу фінансування судової влади, що не узгоджується з частиною першою статті 130 Конституції України, згідно з якою держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів, та частиною другою статті 140 Закону України «Про судочестві і статус суддів», згідно з якою забезпечення функціонування судової влади передбачає визначення в Державному бюджеті України видатків на фінансування судів не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до закону, а також законодавче гарантування повного і своєчасного фінансування судів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України вважає, що звільнення Міністерства внутрішніх справ України, його

територіальних органів та вищих навчальних закладів від сплати судового збору не узгоджується з пунктом 2 частини третьої статті 129 Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики дійшов висновку, що проект Закону України про внесення зміни до статті 5 Закону України “Про судовий збір” щодо доповнення переліку пільгових категорій (реєстр. № 2126а від 24 травня 2013 року), поданий Кабінетом Міністрів України, суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

В.В. Писаренко